

1. Бровко, Л. І., Юрченко, А. А., & Королькова, Т. В. (2021). Оптимізація оборотних активів та їх вплив на діяльність підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*, (2), 16-22.
2. Шевців, Л. Ю., & Тесляк, М. М. (2018). Організація та методика обліку виробничих запасів як важливою складовою оборотних активів підприємств. *Міжнародний науковий журнал Інтернаука*, (4 (2)), 65-69.
3. Slobodianiuk, O. V., Yakobchuk, M. S., & Kovtunova, N. S. (2018). Управління оборотними активами для ефективної роботи підприємства. *Вісник НУВГП. Серія "Економічні науки"*, 1(81), 225-235.
4. Donin, Y. O. (2018). Особливості сучасних підходів щодо специфіки класифікації оборотних активів підприємства. *Економіка і організація управління*, (1 (29)), 75-85.
5. Павленко, О. П., & Бурсук, Г. Ю. (2017). Фінансовий аналіз оборотних активів та оптимізація джерел їх формування. *Молодий вчений*, (10), 981-984.
6. Канцедал, Н. Ю., Клімович, І. М., & Ганін, В. І. (2019). Окремі питання управління оборотними активами підприємства. *Економіка та держава*, (11), 103-107.

Носирєв О. О.

*кандидат географічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародного бізнесу та фінансів*

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»*

м. Харків, Україна

Салтанова В. А.

магістрантка кафедри міжнародного бізнесу та фінансів

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»*

м. Харків, Україна

СТРАТЕГІЧНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ФІНАНСУВАННЯМ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВ

На сучасному етапі функціонування вітчизняних підприємств, що характеризується недостатністю власних фінансових ресурсів та неможливістю залучення зовнішніх джерел фінансування в достатніх обсягах, важливим завданням є подальше забезпечення безперервності та результативності їх діяльності. Це вимагає постійного коригування фінансової стратегії, зокрема в частині управління оборотними активами, як найбільш мобільної складової майна підприємства, що забезпечує виконання планових показників результатів діяльності, недопущення перебоїв у виробничих процесах та підтримання належного рівня ліквідності та платоспроможності.

Отримання фінансових ресурсів в сучасних умовах для формування достатнього обсягу оборотних активів є вкрай важливим питанням для малих підприємств, оскільки їм часто не вистачає власних джерел фінансування, а вартість кредитування для таких суб'єктів залишається відносно високою.

Найбільш розповсюдженими джерелами формування оборотних активів для будь-якого підприємства є власний капітал підприємства; довгостроковий

фінансовий кредит; короткостроковий фінансовий кредит; товарний (комерційний) кредит; внутрішня кредиторська заборгованість підприємства та інші джерела фінансування. Як правило, поточні потреби підприємства в оборотних активах покриваються в першу чергу власним капіталом, потім кредиторською заборгованістю та короткостроковим кредитом.

Вибір стратегії фінансування оборотних активів – це вибір між ризиком, тобто можливістю неплатоспроможності організації, і прибутковістю. У теорії фінансового менеджменту прийнято виділяти різні стратегії фінансування активів. Відомі чотири моделі поведінки: ідеальна, агресивна, консервативна, компромісна. Моделі визначають суму оборотного капіталу і його рівень, виходячи зі співвідношення ефективності його використання і ризику, а також рівень ліквідності та ефективності діяльності.

Порівняння фактичної наявності оборотних активів з нормативом дає можливість визначити їх нестачу або надлишок. При цьому, як надлишок, так і нестача оборотних активів негативно впливають на хід господарської діяльності підприємства. Існує залежність ефективного функціонування підприємств від раціонального управління оборотними активами. Нестача оборотних активів тягне за собою порушення виробничо-комерційного циклу, втрату ліквідності і низький рівень прибутку, а надлишок розміри фінансування.

Теорія та практика фінансового менеджменту розробила три принципових підходи до фінансування різних груп оборотних активів підприємства: консервативний, помірний (компромісний) і агресивний. Зазначені принципи фінансування оборотних активів також відображають дилему між рівнем ризику зниження фінансової стійкості підприємства та рівнем рентабельності використання власного капіталу.

АГРЕСИВНИЙ ПІДХІД	КОНСЕРВАТИВНИЙ ПІДХІД	КОМПРОМІСНИЙ ПІДХІД
<ul style="list-style-type: none">• за рахунок власного і довгострокового позикового капіталу фінансуються необоротні активи, а за рахунок короткострокового позикового капіталу – переважна частина постійної і вся змінна частина оборотних активів.	<ul style="list-style-type: none">• необоротні активи, постійна частина і близько половини змінної частини оборотних активів фінансуються за рахунок власного капіталу і довгострокових зобов'язань. Друга половина змінної частини оборотних активів повинна фінансуватися за рахунок короткострокового позикового капіталу.	<ul style="list-style-type: none">• за рахунок власного і довгострокового позикового капіталу мають фінансуватися необоротні активи, постійна частина оборотних активів, в той час як за рахунок короткострокового позикового капіталу – весь обсяг змінної їх частини.

Рис. 1 – Стратегічні підходи до політики фінансування оборотних активів підприємств

Застосовуючи агресивний підхід, підприємство здатне здійснювати операційну діяльність з мінімальним обсягом власного капіталу, відповідно рівень рентабельності діяльності буде найбільш високим. Агресивна модель передбачає також тривалий період оборотності поточних активів та великий вміст цих активів у сукупних активах підприємства. При цьому у загальній сумі пасивів переважають короткострокові кредити та підвищується рівень ефекту фінансового важеля. Витрати підприємства на виплату відсотків по кредитах ростуть, що знижує рентабельність і створює ризик втрати ліквідності.

При консервативному підході забезпечується високий рівень фінансової стійкості суб'єкта господарювання (за рахунок мінімального обсягу використання короткострокових позикових коштів), однак зростають витрати власного капіталу на їх фінансування, що призводить до зниження рівня його рентабельності.

Компромісний підхід до політики фінансування поточних активів забезпечує прийнятний рівень фінансової стійкості підприємства і рентабельність використання власного капіталу, наближену до середньоринкової норми прибутку на капітал.

Вибір підходу до формування оборотних активів на конкретному підприємстві здійснюється на основі професійного судження керівництва, фінансового, планового відділів. Таке судження формується за допомогою комплексного аналізу факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, які чинять вплив на ефективність та результати діяльності суб'єкта господарювання. За нестабільного зовнішнього середовища у якому функціонує підприємство, його стратегія щодо фінансування оборотних активів повинна бути виваженою та гнучкою, здатною швидко адаптуватись до будь-яких змін. Найбільш доцільно використовувати компромісну стратегію фінансування оборотних активів, але в окремі моменти діяльності може з'явитись необхідність застосувати як консервативну (за наявності лівобічного ризику), так і агресивну модель (за наявності правобічного ризику).

Список джерел інформації:

1. Зубков С.О. Критерії ефективності політики фінансування оборотних активів підприємства. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. 2012. Вип. 2. С. 122-130.
2. Нагаса Г. О. Обґрунтування показників ефективності політики фінансування оборотних активів. Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка. Харків, 2017. Вип. 185: Економічні науки. С. 283-290.
3. Сіфурова А.І. Формування фінансової структури оборотного капіталу та оборотних активів підприємств торгівлі України. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг: зб. наук. пр. Харків: ХДУХТ, 2019. Вип. 1 (29). С. 25-36.
4. Носирев, О., Бабіч, І., & Попова, В. (2021). Формування механізму управління оборотним капіталом промислового підприємства у кризових умовах господарювання. Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки), (2), 93–97. <https://doi.org/10.20998/%x>

5. Горбунова, А. В., & Дойнов, Р. С. (2019). Удосконалення управління рухом дебіторської й кредиторської заборгованості як інструмент формування джерел фінансування оборотних активів. Причорноморські економічні студії, (40), 88-92.

Рибальченко І.А.
магістрантка кафедри міжнародного бізнесу та фінансів
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»
м. Харків, Україна

УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних умовах ринкової економіки основною метою діяльності підприємства є досягнення максимального прибутку, оскільки саме він є каталізатором для забезпечення інноваційного розвитку. В широкому розумінні, прибуток це залишковий дохід, що є різницею між загальною виручкою та повною собівартістю, це своєрідна винагорода, яку отримує підприємець в наслідок успішного поєднання усіх факторів виробництва. Одержання прибутку є обов'язковою умовою забезпечення самофінансування та зміцнення конкурентоспроможності підприємства на ринку, що зумовлює актуальність пошуку ефективних підходів до управління його формуванням.

Управління формуванням прибутку є складовою системи загального управління прибутком, до завдань якої відносять: збільшення загального обсягу прибутку за рахунок збільшення його від основної та інших видів діяльності; зниження витрат у процесі формування прибутку, забезпечення стабільності в отриманні прибутку; розподіл одержання прибутку у часі. В процесі здійснення господарської діяльності на підприємстві несвоєчасна діагностика проблем, пов'язаних з питаннями формування прибутковості призводить до погіршення показників діяльності, втрати платоспроможності, фінансової стійкості та навіть до банкрутства. Відповідно, необхідно акцентувати увагу на пошуку шляхів найбільш ефективного формування прибутку та його оптимального розподілу, що спрямовані на забезпечення зростання господарської діяльності підприємства та підвищення його ринкової вартості. Система управління формуванням прибутку повинна бути правильно пов'язана із системою управління підприємством в цілому адже будь-які зміни у інших сферах діяльності підприємства впливають на рівень прибутку.

Для ефективного управління формуванням прибутку необхідно визначити ряд чинників що впливають на даний процес, задля вчасного реагування на них та нівелювання негативного впливу. Зовнішніми чинниками такого впливу є рівень економічного розвитку держави, рівень розвитку галузі, рівень інфляції, діюча податкова система. Проте, не менш важливими є внутрішні фактори, на які підприємство має змогу безпосередньо впливати, цим самим збільшуючи чи, у випадку неефективного управління, зменшувати прибуток. Серед таких можна виокремити діючий менеджмент на підприємстві, рівень кваліфікації працівників, маркетингова, цінова та асортиментна політика, якість та конкурентоспроможність продукції.